

**MINISZTERSTVO OSVITI I NAUKY UKRAINI
UKRAJNA OKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS MINISZTERIUMA**

**Закарпатський угорський інститут імені Ференца Ракоці II
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Кафедра філології / Filológia Tanszék

“ЗАТВЕРДЖУЮ / JÓVÁHAGYOM”

Завідувач кафедри
Tanszékvezető

Берегсасі Аніко Ференцівна

16. серпня 2024р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
TANTÁRGYI PROGRAM**

**Дослідження українсько-угорських міжмовних та етнографічних контактів
(назва навчальної дисципліни / a tantárgy neve)**

Ступінь вищої освіти / Felsőoktatás szintje: Магістр

Галузь знань / képzési ág: 03 «Гуманітарні науки»

Освітня програма / képzési program: 035 «Філологія»

Кваліфікація: Магістр філології (українська мова та література)

Розробник програми / A program kidolgozói:

Барань Єлизавета Балажівна, доктор філософії, доцент

Затверджено на засіданні кафедри філології: Протокол №105 від 14 серпня 2024 року

Jóváhagyva a Filológia Tanszék tanszéki értekezletén: 2024. augusztus 14-én, jegyzőkönyv száma: №105

Опис навчальної дисципліни / A tantárgy leírása

Найменування показників / A jellemzők megnevezése	Характеристика навчальної дисципліни / A tantárgy jellemzői	
	денна форма навчання / nappali tagozat	заочна форма навчання / levelező tagozat
Кількість кредитів / Kreditszám 5	Обов'язкова Kötelező	
Загальна кількість годин / Összóraszám 150	Курс / Évfolyam:	
	II	
	Семестр / Félév	
	3	
	Лекції / Előadások	
Тижневих годин для денної форми навчання / Heti óraszám nappali tagozaton: 10 аудиторних / kontakt 4 самостійної роботи / önálló munka 6	30 год./óra	8 год./óra
	Практичні, семінарські / Gyakorlati, szeminárium	
	16 год./óra	0 год./óra
	Лабораторні / Laboratóriumi	
	0 год./óra	0 год./óra
	Самостійна робота / Önálló munka	
	104 год./óra	142 год./óra
	Вид контролю / Ellenőrzés formája: залік	

Мета, завдання, компетентності та очікувані програмні результати навчання навчальної дисципліни / A tantárgy célja és feladata

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів із початковим етапом слов'яно-угорських міжмовних контактів, історичними та мовними зв'язками угорців та східних слов'ян в Київській Русі, економічними, політичними та мовними контактами українців та угорців після оселення угорців у Карпатському басейні, історією дослідження українсько-угорських міжмовних контактів, проблемами українсько-угорських міжмовних контактів на сучасному етапі.

Предмет: лінгвістичне та етнографічне дослідження багатовікових взаємовідносин українського та угорського народів, вивчення мовних, культурних та етнографічних особливостей угорського та українського співіснування на Закарпатті.

Завдання дисципліни – осмислювати теоретичні основи проблем міжмовних контактів, розуміти історичну основу давніх контактів угорців з українцями; вміти визначати хронологію українсько-угорських контактів; усвідомлювати проблеми міжмовних контактів; проводити самостійні наукові пошуки.

Вимоги до знань та умінь:

Здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- історичні зв'язки угорців та слов'ян;
- відомості про оселення угрів у слов'янському осередку у Паннонії;
- історичні зв'язки угорців та східних слов'ян у Київській Русі;
- з історії дослідження українсько-угорських міжмовних контактів;
- знати особливості функціонування слов'янізмів, східнослов'янізмів в угорській мові.

Здобувач вищої освіти повинен **уміти**:

- пояснити найдавніші історичні зв'язки угорців та слов'ян;
- охарактеризувати наслідки історичних та мовних зв'язків угорців та східних слов'ян в Київській Русі;
- аналізувати праці з історії дослідження українсько-угорських міжмовних контактів;
- з'ясувати особливості функціонування слов'янізмів, східнослов'янізмів в угорській мові, а також функціонування гунгаризмів в українській мові
- з'ясувати наслідки українсько-угорських міжмовних контактів на рівні фразеології, морфології та синтаксису.

Компетентності

Інтегральна компетентність:

(ІК) - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми в галузі лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності:

(ЗК-1) - Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

(ЗК-2) - Здатність бути критичним і самокритичним. (ЗК-3) - Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

(ЗК-4) - Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

(ЗК-6) - Здатність спілкуватися іноземною мовою.

(ЗК-10) - Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

(ЗК-11) - Здатність проведення досліджень на належному рівні.

Фахові компетентності:

(ФК-3) - Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

(ФК-4) - Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.

(ФК-5) - Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

(ФК-6) - Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

(ФК-9) - Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології.

Програмні результати навчальної дисципліни

(ПРН-2) - Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.

(ПРН-4) - Оцінювати й критично аналізувати соціально, особистісно та професійно значущі проблеми і пропонувати шляхи їх вирішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування.

(ПРН-10) - Збирати й систематизувати мовні, літературні, фольклорні факти, інтерпретувати й перекладати тексти різних стилів і жанрів (залежно від обраної спеціалізації).

(ПРН-12) - Дотримуватися правил академічної доброчесності.

(ПРН-13) - Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань і власну точку зору на них як фахівцям, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

(ПРН-18) -Презентувати результати свого дослідження науковій спільноті в наукових публікаціях чи виступах на конференціях, круглих столах, семінарах тощо.

Програма та структура навчальної дисципліни / A tantárgy programja és felépítése

Назви змістових модулів і тем A tartalmi modulok címe és témája	Кількість годин / Óraszám											
	денна форма / nappali						заочна форма / levelező					
	Усього	у тому числі/ebből					Усього összesen	у тому числі/ebből				
		л/ea	п/gy	лаб/lab	інд/egy	с.р./ő.m.		л/ea	п/gy	лаб/lab	інд/egy	с.р./ő.m.
1	2	3	4	5	6	7	8	3	4	5	6	7
Тема 1. / 1. Téma Вступ. Методологія історико-мовних, контактологічних та соціолінгвістичних досліджень. Історичні зв'язки угорців та слов'ян (перед здобуттям угорцями батьківщини). Оселення угрів у слов'янському осередку у Паннонії. Наслідки початкових слов'яно-угорських міжмовних контактів.		4	2			14		1				20
Тема 2. / 2. Téma Історичні та мовні зв'язки угорців та східних слов'ян у Київській Русі. Інтенсивні економічні, політичні, мовні та етнографічні контакти українців та угорців після оселення угорців (мадяр) у Карпатському басейні.		4	2			15		1				20
Тема 3. / 3. téma З історії дослідження українсько-угорських міжмовних та етнографічних контактів: з першої половини ХІХ століття до 50-их років ХХ століття. з 50-их років ХХ століття до наших днів.		6	4			15		2				22

Тема 4. / 4. téma Особливості функціонування слов'янізмів, східнослов'янізмів в угорській мові. Шляхи і час проникнення українізмів. Тематична класифікація. Фонетичне пристосування українізмів. Морфологічна адаптація українізмів. Семантика українізмів.		4	2			15		1				20
Тема 5. / 5. téma Функціонування гунгаризмів в українській мові. Шляхи і час проникнення гунгаризмів в староукраїнську мову. Запозичення з угорської в закарпатських українських говорах. Лексичні вкраплення з угорської в українській літературній мові. Стилістична функція гунгаризмів в мові художньої літератури.		4	2			15		1				20
Тема 6. / 6. Téma Тематична класифікація гунгаризмів. Фонетична адаптація гунгаризмів. Морфологічне пристосування гунгаризмів до мови- реципієнта. Питання про семантику гунгаризмів у мові- реципієнті. Принципи етимологізації угорських лексичних запозичень.		4	2			15		1				20

Тема 7. / 7. Тéma Українсько- угорський білінгвізм. Результати емпіричних досліджень. Українсько-угорські міжмовні контакти на рівні фразеології, морфології та синтаксису. Українсько-угорські міжмовні контакти на сучасному етапі.		4	2			15		1				20
Усього годин / Összesen		30	16			104		8				142

Теми семінарських занять / A szemináriumi foglalkozások témája

№ п/п	Теми	Кількість годин
Тема 1. Історичні зв'язки угорців та слов'ян (перед здобуттям угорцями батьківщини). Оселення угрів у слов'янському осередку у Паннонії. у Карпатському басейні.		
1	Наслідки історичних та мовних зв'язків угорців та східних слов'ян у Київській Русі.	2
2	Результати економічних, політичних, мовних та етнографічних контактів українців та угорців після оселення угорців у Карпатському басейні.	
3	Наслідки початкових слов'яно-угорських міжмовних та етнографічних контактів на рівні лексики.	
Тема 2. З історії дослідження українсько-угорських міжмовних та етнографічних контактів:		
1	з першої половини ХІХ століття до 50-их років ХХ століття: 2.1. діяльність Василя Довговича, Олександра Митрака, Ласло Чопея, Антона Семеновича, Шандора Бонкала, Емілія Кубека, Емілія Бокшая, Юлія Ревая, Михайла Брацайка тощо.	8
2	– з 50-их років ХХ століття до наших днів: 2.2. Наукова діяльність Шандора Моканя, Емілія Балецького, Василя Німчука, Ласло Деже, Олександра Рота, Петра Лизанця, Павла Чучки, Каталін Мокань, Іштвана Ковтюка, Михайла Сюська, Магдалини Горват, Лесі Мушкетик, Вільмоша Газдага,	

	Єлизавети Барань та ін.	
Тема 3. Особливості функціонування слов'янізмів, східнослов'янізмів в угорській мові. Функціонування гунгаризмів в українській мові.		
1	Шляхи та час проникнення.	6
2	Фонетична адаптація.	
3	Морфологічне пристосування.	
4	Тематична класифікація.	
5	Принципи етимологізації.	
2	Проблеми семантики у мові-джерелі та мові-реципієнті.	
3	Українсько-угорський білінгвізм.	
Всього годин		16

Теми практичних занять / A gyakorlati foglalkozások címe

№ п/п	Теми	Кількість годин
Тема 1. Історичні зв'язки угорців та слов'ян (перед здобуттям угорцями батьківщини). Оселення угрів у слов'янському осередку у Паннонії. у Карпатському басейні.		
1	Наслідки історичних та мовних зв'язків угорців та східних слов'ян у Київській Русі.	2
2	Результати економічних, політичних, мовних та етнографічних контактів українців та угорців після оселення угорців у Карпатському басейні.	
3	Наслідки початкових слов'яно-угорських міжмовних та етнографічних контактів на рівні лексики.	
Тема 2. З історії дослідження українсько-угорських міжмовних та етнографічних контактів:		
1	з першої половини ХІХ століття до 50-их років ХХ століття: 2.1. діяльність Василя Довговича, Олександра Митрака, Ласло Чопея, Антона Семеновича, Шандора Бонкала, Емілія Кубека, Емілія Бокшая, Юлія Ревая, Михайла Брацайка тощо.	8
2	– з 50-их років ХХ століття до наших днів:	

	2.2. Наукова діяльність Шандора Моканя, Еміля Балецького, Василя Німчука, Ласло Деже, Олександра Рота, Петра Лизанця, Павла Чучки, Каталін Мокань, Іштвана Ковтюка, Михайла Сюська, Магдаліни Горват, Лесі Мушкетик, Вільмоша Газдага, Єлизавети Барань та ін.	
Тема 3. Особливості функціонування слов'янізмів, східнослов'янізмів в угорській мові. Функціонування гунгаризмів в українській мові.		
1	Шляхи та час проникнення.	6
2	Фонетична адаптація.	
3	Морфологічне пристосування.	
4	Тематична класифікація.	
5	Принципи етимологізації.	
2	Проблеми семантики у мові-джерелі та мові-реципієнті.	
3	Українсько-угорський білінгвізм.	
Всього годин		16

Самостійна робота / Önálló munka

№ п/п	Теми	Кількість годин
Тема 1. Початки слов'яно-угорських міжмовних та етнографічних контактів.		
1	Історичні зв'язки угорців та слов'ян (перед здобуттям угорцями батьківщини). Оселення угрів у слов'янському осередку у Паннонії. Наслідки початкових слов'яно-угорських міжмовних та етнографічних контактів.	15
2	Історичні та мовні зв'язки угорців та східних слов'ян у Київській Русі. Інтенсивні економічні, політичні та мовні контакти українців та угорців після оселення угорців (мадяр) у Карпатському басейні.	10
Тема 2. З історії дослідження українсько-угорських міжмовних та етнографічних контактів:		

1	З історії дослідження українсько-угорських міжмовних контактів: – з першої половини XIX століття до 50-их років XX століття. – з 50-их років XX століття до наших днів.	44
Тема 3. Особливості функціонування слов'янізмів, східнослов'янізмів в угорській мові. Функціонування гунгаризмів в українській мові.		
1	Особливості функціонування слов'янізмів, східнослов'янізмів в угорській мові. Шляхи і час проникнення українізмів. Тематичні класифікація. Фонетичне пристосування українізмів. Морфологічна адаптація українізмів. Семантика українізмів.	15
Тема 4. Функціонування гунгаризмів в українській мові.		
Шляхи і час проникнення гунгаризмів в староукраїнську мову. Запозичення з угорської в закарпатських українських говорах. Лексичні вкраплення з угорської в українській літературній мові. Стилiстична функція гунгаризмів в мові художньої літератури.		10
Українсько-угорський білінгвізм. Результати емпіричних досліджень. Українсько-угорські міжмовні контакти на рівні фразеології, морфології та синтаксису. Українсько-угорські міжмовні та етнографічні контакти на сучасному етапі.		10

Методи навчання / Tanulási módszerek

Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний (лекція); наочний метод; методи наукового дослідження; дискусії; конференції.

Методи контролю / Az ellenőrzés módszerei

1. Поточний контроль. 2. Підготовка презентацій. 3. Написання рецензії. 4. Підсумкова контрольна робота. 5. Підсумковий контроль: залік.

Критерії та засоби оцінювання / Az értékelés formái és kritériumai

Семестрові завдання Félévi feladat	Бали Elérhető pontszám	Критерії оцінювання Értékelés szempontjai
Для здобувачів денної форми навчання		
Відповіді на семінарських заняттях	максимум 30 балів	Здобувач бере участь на семінарських заняттях, дає вичерпні відповіді, проводить міні-дослідження.
Самостійна робота	30 балів	Здобувач обирає одну із запропонованих тем, готує доповідь, доповнену презентацією, доповідає на практичних заняттях у середовищі інших здобувачів. Науково-професійний працівник запропонує здобувачам доповісти у роботі наукової конференції. Здобувач, який успішно виступить із доповіддю на науковій конференції або подасть статтю до друку у фаховий збірник категорії Б, може бути звільнений від підсумкового
Підсумкове усне опитування	40 балів	Здобувачам запропоновано перелік питань для усного звітування. Науково-професійний працівник запропонує здобувачам дати розгорнуту відповідь з двох тем, кожна з яких оцінюється у 20 балів.
Для здобувачів заочної форми навчання		
Самостійна робота	30 балів	
Доповідь із презентацією	15 балів	Здобувач обирає одну із запропонованих тем, готує доповідь, доповнену презентацією, доповідає на практичних заняттях у середовищі інших здобувачів. Науково-професійний працівник запропонує здобувачам доповісти у роботі наукової конференції. Здобувач, який успішно виступить із доповіддю на науковій конференції або подасть статтю до друку у фаховий збірник категорії Б, може бути звільнений від підсумкового усного опитування.

Рецензія на мовознавче видання	15 балів	Здобувач за запропонованою схемою виконує письмову рецензію на мовознавче видання із запропонованого переліку. Здобувач, який подасть рецензію до друку у фаховий збірник, може бути звільнений від усної відповіді.
Підсумкова контрольна робота	30 балів	Здобувач обирає одну із запропонованих тем, опрацьовує її письмово.
Усний залік	40 балів	
Усні відповіді	макс. 30-40 балів	Здобувач усебічно, системно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом, здатний робити самостійні висновки та узагальнення, дає повні, вичерпні відповіді.
	20-30	Здобувач загалом роботу виконав, але відповідає з певною кількістю помилок; вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою.
	0-20	Здобувач знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його в майбутній професії; відповідає непогано, але зі значною кількістю помилок; ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою.

Шкала оцінювання: національна та ECTS / Osztályozási skála: nemzeti és ECTS (визначена Положенням про організацію освітнього процесу)

Сума балів за всі види навчальної діяльності / Tanulmányi összpontszám	Оцінка ECTS / ECTS osztályzat	Оцінка за національною шкалою / Osztályzat a nemzeti skála szerint	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики / vizsga, évfolyammunka és gyakorlat esetén	для заліку / beszámoló esetén
90–100	A	відмінно / jeles	зараховано / megfelelt
82–89	B	добре / jó	
75–81	C		
64–74	D	задовільно / elégséges	
60–63	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання / elégtelen a pótvizsga lehetőségével	не зараховано з можливістю повторного складання / nem felelt meg, a pótbeszámoló lehetőségével
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни / elégtelen, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни / nem felelt meg, a tárgy újrafelvételének kötelezettségével

Методичне забезпечення

Рекомендована і допоміжна література навчальної дисципліни та інші інформаційні ресурси/A tantárgy kötelező és ajánlott irodalma

Основна література

1. Bárány Erzsébet, Gazdag Vilmos A másodnyelvi kölcsönszavak fonetikai adaptációja a kárpátaljai magyar és ukrán nyelvváltozatokban: 1. rész. // Magyar Nyelv 120 (2024): 203–209.
2. Bárány Erzsébet, Gazdag Vilmos A másodnyelvi kölcsönszavak fonetikai adaptációja a kárpátaljai magyar és ukrán nyelvváltozatokban: 2. rész. // Magyar Nyelv 120 (2024): 359–365.
3. Bárány Erzsébet, Gazdag Vilmos Kölcsönszavak fogalomköri kategorizációja. In: Nagy, Sándor István (szerk.) Nyelvünkben élünk: Jelentéseken innen és túl. Tanulmánykötet az MTA Modern Filológiai Társaság alapításának 40. évfordulója és Gadányi Károly 80. születésnapja tiszteletére. Budapest, Magyarország: MTA Modern Filológiai Társaság (2024) 383 p. pp. 30–59.
4. Gazdag Vilmos 2018. A kárpátaljai magyar nyelvjárások keleti szláv kölcsönszavainak szemantikai változásairól. In: Karmacsi Zoltán – Máté Réka (szerk.): *Nyelvek és*

- nyelvváltozatok térben és időben. Tanulmányok a Hodinka Antal Nyelvészeti Kutatóközpont kutatásaiból IV.* Ungvár: „RIK-U”. 132–139.
5. Gazdag Vilmos 2020. Államnyelvi hatás a kárpátaljai magyar felsőoktatásban tanuló diákok nyelvhasználatában. *Magyar Nyelvjárások* 175–187.
 6. Gazdag Vilmos 2021a. *Szláv elemek a kárpátaljai Beregszászi járás magyar nyelvjárásaiban.* Törökbálint: Termini Egyesület.
 7. Gazdag Vilmos 2022a: Államnyelvi kölcsönszavak a kárpátaljai magyar nyelvi regiszterekben In: Navracsics Judit– Bátyi Szilvia (szerk.): *Nyelvek, nyelvváltozatok, következmények I.: Nyelvoktatás, nyelvsajátítás, nyelvhasználat, fonetika és fonológia.* Budapest, Magyarország: Akadémiai Kiadó. https://mersz.hu/navracsics-batyi-nyelvek-nyelvvaltozatok-kovetkezményeki/?fbclid=IwAR2gGCXDRCoqhj0GROnOsE2CXfRS9ipa_uIF_6vrK0mvhYNsDj54mtQggC8
 8. Gazdag Vilmos 2022b: Államnyelvi hatás a kárpátaljai magyar anyanyelvű egészségügyi dolgozók nyelvhasználatában. *Acta Academiae Beregsasiensis. Philologica* I: 1 pp. 43–60.
 9. Zoltán András (szerk.), A Nyagovai Posztilla. Nyíregyháza, 2006.
 10. Барань Є., Газдаг В.: Явище угорсько-української мовної інтерференції на Закарпатті. // Balla Evelina – Stefuca Viktória – Bárány Erzsébet – Pösze Andrea (szerk.) *Ukrainisztika Magyarországon és a határon túl* III. címmel 2023. október 12-13-án a Nyíregyházi Egyetemen megrendezett nemzetközi tudományos konferencia előadásainak anyagai. – *Україністика в Угорщині та поза її межами III: Матеріали міжнародної наукової конференції.* Ніредьгаза – Ужгород: РІК-У, 2024. 73–82.
 11. Барань Єлизавета *Hungaro-Ucrainica.* Угорсько-українські зв'язки: мовна інтерференція і мовознавчі контакти. Ужгород: ТОВ «РІК-У», 2021. 312 с.
 12. Барань Єлизавета *Українсько-угорські міжмовні контакти на помежів'ї їх етнічних територій (вплив угорської мови на лексику творів закарпатських письменників).* — In: Maria Borciuch, Lubow Frolak (red.), *TEKA Komisji Polsko-Ukraińskich Związków Kulturowych. PAN Oddział w Lublinie*, vol. V/2010. 24– 31.
 13. Мушкетик Л. *Фольклор українсько-угорського порубіжжя.* Київ: Український письменник, 2013.

Допоміжна література

1. Bárány Erzsébet, Gazdag Vilmos *Szemelvények az ukrán–magyar és magyar–ukrán kétnyelvűség-kölcsönszókutatás XX. századi történetéből.* In: Nagy Sándor István, Zachar Viktor (szerk.) *Új kihívások, új módszerek: Filológia egy változó világban.* Budapest: MTA Modern Filológiai Társaság, 2023. 31–43.
2. Bárány Erzsébet, Gazdag Vilmos *Szemelvények az ukrán–magyar és magyar–ukrán kétnyelvűség-kölcsönszókutatás XX. századi történetéből.* In: Nagy Sándor István, Zachar Viktor (szerk.) *Új kihívások, új módszerek: Filológia egy változó világban.* Budapest: MTA Modern Filológiai Társaság, 2023. 31–43.
3. Bárány Erzsébet – Gazdag Vilmos: *Magyar–ukrán nyelvi interferenciajelenségek (különös tekintettel az iskola, oktatás, szakmák, tisztségek és egészségügy tematikai csoporthoz tartozó szavakra).* // Czetter Ibolya – Hajba Renáta – Tóth Péter (szerk.) VII. *Dialektológiai Szimpozion.* A 2023. augusztus 22–23-án Szombathelyen megrendezett VII. *Dialektológiai Szimpozion* előadásai. Szombathely: Savaria University Press, 2024.
4. Барань Є. *Питання української мови в науковому доробку угорських мовознавців.* // *З історії людей та ідей. Монографія.* Дидик-Меуш Г. (відповід. ред.) *Наукове товариство імені Шевченка; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича.* Львів, 2023. 717–736.
5. Барань Єлизавета, Берегсасі Аніко, Газдаг Вільмош *Значення і роль спадщини Іштвана Ковтюка в закарпатській мовознавчій науці та угорськомовній освіті.* // *Філологічний*

- часопис. С. Шуляк (гол. ред.). Уманський державний університет ім. Павла Тичини. Вип. 2 (20). Умань: ВПЦ «Візаві», 2022. 169–177.
6. Барань Є., Газдаг В. Наслідки українсько-угорської міжмовної інтерференції (на основі творів художньої літератури). // Балла Е., Штефуца В., Барань Є. (ред.) *Україністика в Угорщині та поза її межами II*. Матеріали міжнародної наукової конференції 26–27 листопада 2021 року. – Balla Evelina, Stefuca Viktória, Bárany Erzsébet (szerk.) *Ukrainisztika Magyarországon és a határon túl II*. címmel 2021. november 26–27-én a Nyíregyházi Egyetemen megrendezett nemzetközi tudományos konferencia előadásainak anyagai. Ніредьгазький університет, кафедра української мови і культури. Nyíregyházi Egyetem Ukrán Nyelv és Kultúra Intézeti Tanszék. Csepeli Ukrán Önkormányzat Printpix Nyomda, 2022. 17–35.

Інформаційні ресурси

<http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
<https://archive.org/details/UkrMovEnts>
<https://termini.nytud.hu/htonline/htlista.php?action=firstpage>
<https://adt.arcanum.com/hu/collection/MNYTESZ/>
<https://mnh.unideb.hu/>
<https://nytud.hu/adatforras/magyar-nemzeti-szovegtar>
<https://archive.nytud.hu/hhc/>
<https://uesz.nytud.hu/index.html>

ЗАПИТАННЯ ДО КІНЦЕВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Історичні зв'язки угорців та слов'ян (перед здобуттям угорцями батьківщини).
2. Оселення угрів у слов'янському осередку у Паннонії.
3. Наслідки початкових слов'яно-угорських міжмовних контактів.
4. Історичні та мовні зв'язки угорців та східних слов'ян в Київській Русі.
5. Інтенсивні економічні, політичні та мовні контакти українців та угорців після оселення угорців (мадяр) у Карпатському басейні.
6. З історії дослідження українсько-угорських міжмовних та етнографічних контактів.
 - 6.1. З першої половини XIX століття до 50-их років XX століття.
 - 6.2. З 50-их років XX століття до наших днів.
 - 6.3. Особливості функціонування слов'янізмів, східнослов'янізмів в угорській мові.
 - 6.4. Шляхи і час проникнення українізмів.
 - 6.5. Тематичні класифікація.
 - 6.6. Фонетичне пристосування українізмів.
 - 6.7. Морфологічна адаптація українізмів.
 - 6.8. Семантика українізмів.
7. Функціонування гунгаризмів в українській мові.
 - 7.1. Шляхи і час проникнення гунгаризмів в староукраїнську мову.
 - 7.2. Запозичення з угорської в закарпатських українських говорах.
 - 7.3. Лексичні вкраплення з угорської в українській літературній мові.
 - 7.4. Стилїстична функція гунгаризмів в мові художньої літератури.
8. Тематична класифікація гунгаризмів.
9. Фонетична адаптація гунгаризмів.
10. Морфологічне пристосування гунгаризмів до мови-реципієнта.
11. Питання про семантику гунгаризмів у мові-реципієнті.
12. Принципи етимологізації угорських лексичних запозичень.
13. Українсько-угорський білінгвізм.
14. Результати емпіричних досліджень.
15. Українсько-угорські міжмовні контакти на рівні фразеології, морфології та синтаксису.
16. Українсько-угорські міжмовні та етнографічні контакти на сучасному етапі.